

Qanun Ümman Qahablı “Adaxlı”

(3 pərdəli, 4 şəkilli faciə)

Göbəkkəsmə adətindən irəli gələn müsibətlər nümayiş olunur

İŞTİRAK EDƏN ŞƏXSLƏR:

Sənan-27 yaşında dərindüşüncəli bir gənc
Vəfadar-Sənanın dostu, şair
Könül-Sənanın sevgilisi, 23 yaşlı gözəl bir qız
Mələk-Könülün rəfiqəsi
Xatirə -Könülün rəfiqəsi, (Zeyqəmin qızı)
Zaman-Könülün atası, 52 yaşında, bağban
Dünya xanım-Könülün anası, 43 yaşında
Arif-Könülün qardaş, 23 yaşlı yeniyetmə
Gülnar-Könülün bacısı, 21 yaşında

Zeyqəm-Zamanın dostu, tacir
Bəsti xanım-Zeyqəmin həyat yoldaşı
Bəylər-Könülün göbəkkəsmə adaxlısı
Yuska-Bəylərin dostu
Nəriman- polis nəfəri
Rafiq- polis nəfəri
Nurtac-kimsəsiz azyaşlı qız, dilənçi, on bir yaşında

I PƏRDƏ, I ŞƏKİL

(May ayının əvvəlinci günü..Haləli ay görünür...Hava sərin və mehlidir...Sənan yaşıl bir ağacının altında təkdir...Arabir həyəcanlı halda bağın cığırına baxır. Gözü yol çəkir...)

Sənan: İlahi, bu nə eşqdır ki, mənim ruhum tamam odlara bələnibdir?! Mənə bir mələksima sevgili bəxş etdin ki, camalında günəşin nuru, qaşlarında ayın parası var. O nazənin ki mənim eşqimi özünə səcdə ünvanı bilir. O sevgili ki öz vücudunu sərasər unutmuş, məni özünə can bilməkdədir. Bəli, bəli, mən xoşbəxtəm, mən dünyanın ən bəxtəvər aşıqiyəm...Yox, yox, mənim sevgili dildarım Könül mən qədər sevə bilməz!! O, mənim dünyamdır, o, mənim məhəbbətimin ilki, özəyidir. Mən onunçün dünyanı yandırıb onun mənsizlikdə üşüyən qəlbini isitməyə hazırım (yenidən boylanır). Offf, Könülcan, offf, xınalı kəkliyim. Məni bu qədər həsrətdə qoyma, gəl artıq, gəl!! (nigaran baxışlarını cığıra dikir, birdən Könül görünür).

Könül: Salam həyatım, bağışla məni, səni gözlətdim, deyəsən.

Sənan: Olsun canım, mən səni bir ömür gözləməyə hazırkən...

Könül: Bu gün bizim üçün çox əlamətdardır, eləmi, sevgilim?

Sənan: Bəli, nəfəsim, bu gün eşqimizin yeddinci ili tamam olur. Və mən elə bilirəm, səni ilk dəfədir görürəm.Səni əvvəlki hərarət, ilk günün eşqi ilə sevirəm. Yadındamı, biz ilk dəfə məktəb yolunda rastlaşmışdıq? Dərin baxışlarla mənə baxmış, amma üzündə baharın həyəcanını gəzdirən lalə kimi niyəsə qızarmışdın.Yanaqların da lələlənmiş, iti addımlarla yanımdan ötüb getmişdin. O gün heç ağıma da gəlməzdi ki, mən bu cüyür gözlü gözəlin ürəyində əsir olacağam. Siz o zaman bizim məhəlləyə yenicə köçmüşdünüz.

Könül: Bəli, eşqim, elədir. İnsan yaşayacaqlarını qabaqcadan bilə bilmir. Amma açığı desəm, mənim də ürəyimdə qalanmış tonqala həmin gün od düşdüyünü düşündüm. Mən heç elə olmamışdım. Bütün fikrimi elmə vermişdim; oxumaq, ali təhsil almaq və gələcəkdə layiqli bir həkim olaq istəyirdim. Amma o an bir an yanağımın tərlədiyini hiss elədim.

Sənan (təbəssümlə): Hə, deməli, məni də ilk xəstən kimi qəbul etmişdin, hə?? Amma heç düşünməmişən ki, dərmanım da sən olacaqsan...

Könül: Həəə, hələ heç vaxt unutmadığım bir xatirə də var: mənə ikinci sinfdə oxuyab bir uşaqdan məktub göndərmişdin, ilk məktub. Və məktubdakı “məktəbli qız, məni sevgi məktəbinə qəbul edərsən?” sözlərin məni çox güldürmüşdü. Görünür, mən hələ o vaxt uşaqlıq həyatımdan tam çıxmamışdım.

Sənan: Elədir, bəlkə də, mənə və sənə olan münasibətimə də evinizdəki oyuncaqların kimi yanaşmışsan. Ya da məni onlardan baha-əziz tutub artıq onları bir kənara atıbsanmış.

Könül: Bu gün xoşbəxtliyimin iki mühüm səbəbi var: birincisi, səni Allah qarşıma çıxarıb, ikincisi, arzuladığım kimi, tibbə qəbul olunmuş, can həkimi olacağam. Amma...

(Könül başını Sənanın sinəsinə sıxır, iki damla göz yaşı yanağından süzülür... Dərin bir ah çəkərir)

Sənan: Könülcan, ahın dağlara, niyə ah çəkirsən? Biz ki bir-birimizi həqiqi məhəbbətlə sevirik, niyə belə qəmgin görünürsən? Əgər bilmədiyim bir şey varsa, açıq danış, mən də bilim. Yoxsa məni Xatirəyə qısqanırsan?

Könül: Yox canım, o, mənim ən yaxın rəfiqəmdir, səninlə olan münasibətimizi də bilir, məni necə sevdiyini də. Sadəcə, onunla çox da münasib danışib-gülmə. Düzdü, Xatirə mənim rəfiqəmdir, ancaq bütün sirlərimi bilir. Həmişə məni dinləyir, ona mən bütün qəlbimlə inanıram. Amma bu işlər tək mənimlə bitmir, mən yanlış anlamasam da, kənardan baxanlar sizi səhv başa düşə bilər. Birlikdə olanda çox deyib-gülürsünüz. (Qısqanc təbəssümlə əllərini qoynuna qoyub üzünə əks tərəfə çevirir...)

Sənan: Mənim qısqanc sevgilim, deməli, məni bu qədər qısqanırsan, hə? Qısqanmaq elə sevmək deməkdir, sevmək isə hörmət etmək deməkdir. Amma doğru deyirsən, adam xalqın gözündən yayına bilməz: hökmən bir söz tapıb danışarlar. Təbii ki, eşqimizə xələl gəlməsini istəməyəm. Amma bu gün sənün üzündəki ifadə mənim heç xoşuma gəlmədi. Mən soruşduqca sən sözü başqa tərəfə çəkirsən. Axı nə olub, danış görək?!

(Könül bu dəfə özünü saxlaya bilmyib hönkür-hönkür ağlayır və dönüb bərk-bərk Sənana sarılır. Bədəni üstündə durmur: əsir)

Sənan: Allah, Allah...Mənim mələyim niyə bu qədər pərişandır?

Könül: Sənan, səni itirməkdən çox qorxuram. Sən mənim ilk və son məhəbbətimdən, sənsiz bir anı belə təsəvvür edə bilmirəm. Bütün duyğularım, düşüncələrim, xatirələrim səninlə bağlıdır. Sənə hədsiz dərəcədə bağlanmışam. Mən ki gələcəyimi səninlə qurmaq istəyirəm. Bəli, sənə demək istədiyim bir şey var: anam bu yaxınlarda bir söz saldı ki,....

Sənan (hiddətlə): Axı nə olub?! Açıq danışsana!!!

Könül: Bu yaxınlarda Zeyqəm əmigid bizə qonaq gələcək.

Sənan: Lap yaxşı, burda ağlamalı nə var? Bir də ki onların gəlişi səni niyə bu qədər sıxır? O ki sənin atanla əvvəlin dostudur. Sən ki Xatirə ilə çox yaxşı münasibətdəsən...

Könül: Zeyqəm əmi hər ad günümdə mənə hədiyyə göndərərdi, mən də əmimdən hədiyyə gəlib deyə sevinərdim. Elə mənim də o günə kimi bilmədiyim şeylər var imiş. Anam deyir ki, səni uşaqlıqdan Bəylər üçün bəyənilər, indi də gələcəklər məni görməyə.

Sənan: Sən nə danışırsan, Könül?! Bunlar gerçək ola bilməz! Necə yəni uşaqlıqdan səni bəyənilər, bir az da açıq danış görüm!

Könül: Hə, bildiyin kimi, Zeyqəm əmi ilə atam gənclikdən dostluq edirlər. Onlar uzun müddət ticarətlə məşğul olublar. Sonra atam işini dəyişib Musiqi məktəbində işə düzəlib, bağban kimi işləyir. Bu məhəlləyə kömək qərarları da eyni olub. Əvvəllər get-gəlimiz çox olub: anam danışır. Hələ biz doğulmamış atamla Zeyqəm əmi sözləşiblər ki, kimin oğlu, qızı olsa, onları beşikkərtmə eləyəcəklər. Və bizi beləcə körpəlikdən adaxlı ediblər. İndi də o məsələni qabartmaq istəyirlər.

Sənan: Off, Könül, offf...Belə də qərar olar, bəyəm insanlar bu qədər uzucdumu, onları asanlıqla alıb-verirlər?! İnsanın hissi, duyğusu, düşüncəsi belə asanlıqla əzilə bilərmi? Buna göz yuma bilmərəm, gərək tezliklə tədbir görəm. Vəfadar mənim ən yaxın dostumdur, gərək ona deyəm, bir məsləhətləşək.

Könül: Qorxuram Sənan, qorxuram...Validəynlərimin iradəsinə zidd getmək mənə ölüm qədərdir, səndən ayrılmaqsa elə ölümdür...Çox qorxuram...

Sənan: Bir də ki Bəylər iki-üç ildir Moskva küçələrində avaralanır, mən eşitmişəm ki, o çox tüfeyli bir həyat yaşayır. Bu cür meşşan bir insana səni necə verəcək səni dünyaya gətirən valideynlərin?? Təbəiatən pozulmuş, sabahını düşünə bilməyən, hətta atdığı addıma belə məhəl qoymayan biri səni xoşbəxt edə bilərmi? Yox, yox...Bu qeyri-mümkündür!!

Könül: Atam bir az mühafizəkardır...Ölər, amma sözündən dönməz..Mən də elə bundan qorxuram...Və deyirlər ki, elə dediyin səbəblərin ucbatından, yəni Bəyləri o küçələrdən evə yığsınlar deyə bu tədbirə əl atıblar. Bəylərə ayrıca ev almaq qərarına gəliblər. Xatirə də iki ayağını bir başmağa geyinib ki, mənə də alacaqsız. Zeyqəm əmi də ikisinə də ayrıca ev alıb. Guya bir evi, ailəsi olsa, daha pis işlərin ardınca getməz. Zəng vurublar o səfilə, deyirlər, bu yaxında gələcək.

Sənan: Gəlsin, gəlsin mən ona başa salaram ki, sevmədiyini bir insanla ailə qurmaq asan iş deyil. Bir-birimizi sevdiyimizi deyərəm. Sənin məni sevdiyini

bilsə, bəlkə, bu fikirdən daşına...Əgər bu fikridən əlcəkməsə, dünyanı ona dar edərəm.

Könül: Bəs mənim də qorxduğum budur, Sənanım. Bir anlaşılmazlıq olar, sənə xətər dəyər deyə qorxuram. Bəyləri bir neçə dəfə həbsə salmaq istəyiblər, amma Bəsti xala göz yaşı

töküb, Zeyqəm əmi də verib puldan-vardan onu qurtarıb.

Sənan: Hə, indi hər şey aydındır, vaxtı çatan kimi bu məsələyə aydınlıq gətirəcəyəm. Qoy o taxtabaş bilsin ki, sənin güvəndiyin dağlar var. Hələ mənə qar yağmayıb ki, səni görməzə-bilməzə bir nainsafa verələr. Əsla, buna razı ola bilmərəm.

Könül: Əlbəttə, buna razı olmaq olmaz, mən həyatımı sevmədiyim bir şəxsə qurban verə bimərəm. İnsan həyata bir dəfə gəlir: onu da puç edə bilməz. Hər kəs öz istəyi, xoşu ilə yaşamalıdır.

Sənan: Könül, elə indicə mənə bu aylı gecədə söz verəcəksən, biz and içəcəyik ki, ölümün pəncəsində belə, bir-birimizə sarılıb ölümün üzünə dik baxacağıq. Gələn hər bir bəlaya sinə gərib, eşqimizi qalxan edəcəyik. Yollarımızı heç kim ayıra bilməyəcək! Mənə söz ver!

Könül: Sənan, bilirsən ki, mənim səndən özgə bir xəyalım, arzum yoxdur. Könlümün ilk sahibi də, son sahibi də sənsən. Mən ya səninem, ya da qara torpaqların. (başını aşağı salır)

Sənan: Elə demə, Könülüm..Allah eləməsin.... (Əlləri ilə Könülün üzünə tökülmüş dalğın tellərini yana çəkir)

Könül (ani bir hiddətlə): Bəli, sən mənim yaşama səbəbim, canımsan. Heç vaxt əlimə özgə əllərin dəyməsinə izin vermərəm. Qoymaram yad baxışlar gözümə qona, qıymaram saf sevgimizə bulanıq sular axsın.Heç vaxt! Sənə söz verirəm, əgər üstümə gəlsələr, ya səni, ya da ölümü seçəcəyəm. Amma bir nakəsin qapısında müti bir həyat yoldaşı kimi yaşamayacağam. Mənim eşqimə bir kəs layiqdir: o da sənsən Sənan!

(gənclər möhkəmcə sarılır, bir an sükut olur.)

Sənan: Bəs anan nə deyir bu haqda, həyatında mənim olduğumu bilirmi?

Könül: Dəfələrlə məndən bu barədə soruşub, adını çəkməmişəm, amma birini bəyəndiyimi demişəm.

Sənan: Darıxma, sevgilim, darıxma. Dərdi verən Allah dərmanın da verər deyiblər. Əlbət, bir çarəsi var. (dərin bir ah çəkirlər ikisi də)

Könül: Daha gec oldu, sevgilim, evdən nigaran olacaqlar, mən getməliyəm. Allah, pis adamların cəzasını versin.

Sənan: Get, sevgilim, amma qəlbini sıxma, unutma ki, səni bu dünyada bütün zülümlərdən, şərdən qoruyacaq, uğrunda canını fəda edəcək bir sevgilin var.

(Gənclər ayrılıb getmək istəyəndə təkrar sarılırlar, bir-birlərinin qulağına sevginin ən kiçik və şirin nəğməsi olan “səni sevirəm” kəlməsini pıçıldaırlar...Könül gedir...Sənan üzünü sonsuz göylərə tutur. Bu an Xatirə gəlir)

Xatirə: Qadir Allah, necə də yaraşlıq bir gənc xəlq eyləmişən. Belə uca boylu, şux qamətli, qaya kimi vücudu, dərin zəkası olan bir oğlanı sevməmək mümkün deyil. Sənanın davranışı, nəzakəti, səbirliliyi, həssaslığı çox xoşuma gəlir. Məni Sənanla universitetdə Könül tanış etmişdi, amma görünür, izin verməyəcəyəm ki, “əziz rəfiqəm” ona sahib olsun. Hələ Dünya xala, o gün elə iştahla sənin haqqında danışdı ki, gəl gör. Deyirdi, adamın Sənan kimi bir oğlu, ya kürəkəni ola. Görünür, onun da murazı gözündə qalacaq. Hələ heç biriniz bilmirsiniz ki, sizin üçün nə aşlar bişir. Könülü Bəylərə alacaqlar, sənə mənə qalacaqsan.

(Sənan nəşə xışıltı duyar kimi səksənir, geriye dönür, Xatirə özünü toparlayır)

Sənan: Aaa, Xatirə, gecənin bu saati nə gəzirsən bağda? Gecə vaxtıdır, it-pişik səni qorxuda bilər.Qorxmursanmı?

Xatirə (bir şeylər uydumaq istəyir): Sənan, düzü, qorxduğum üçün bura gəldim. Bu gün bir az tez yatmışdım. Qəribə yuxular gördüm.Sanki məni qara basırdı. Hava işıqlı olduğundan bura gəldim. Amma gördüklərim gözümün önündən getmir. Çox qorxdum. (Sənana yaxşınlaşır)

Sənan (arxaya çəkilərək): Olar, sıxma ürəyini, Xatirə. Yuxudur, daha düşünmə, keçər...İndi artıq gecdir, evə getsən, yaxşı olar. Axtararlar səni.

Xatirə (təlaşla): Yox..Yox.. Daha qorxmuram, Sənan. Sən ki burdasan, daha heç nədən qorxmuram.

Sənan: Mən səhər tez qalxmalıyam, izin versən, getmək istəyirəm.

Xatirə: Axı sən getsən, mən tək qalaram və qorxaram. Bir az da qalsan olmazmı? Həm sənə təzə xəbərlərim var.

Sənan (etinasız): Olsun, bir az gözləyək. Amma bizi tanımayan kimsə görsə yanlış anlayar və ikimizi də adına yaxşı olmaz.

Xatirə (öz-zözünə pıçıldaıyır): Elə mənim də əsl məqsədim budur, qoy bizi görsünlər və sevgili olduğumuzu düşünsünlər.

Sənan: Anlamadım, nəşə dedin?

Xatirə: Yox, canım, sadəcə getsən, sıxılıram deyə düşündüm.

Sənan (söhbəti dəyişir): Amma təzə xəbərdən danışmadın.

Xatirə: Hə, bu yaxınlarda qardaşım gələcəkdi. Evdə danışıldı ki, onunçün bir ev alınsın. Məndə havar-həşir, qiyamət qoparıb mənim üçün də alınmasını istədim. Atamın bircəcik qızıyam,

saxlayıb sərvətini nə edəcək? Qardaşım da o qədər fərli deyil. Bu gün kişiyyə bir şey olsa, sərvətini qumara qoyacaq. Barı mənim payıma toxunmasın.

Sənan: Yaxşı düşünmüşən, amma...

Xatirə: Atam da gedib bir-iki gün maraqlandı, bura yaxın yerdə iki ev aldı: biri mənim, biri də qardaşım üçün. Gedib evimə baxdım, doyumsuz minzərəsi, geniş otaqları, gözəl əşyaları var. Amma mən yenə də xoşbəxt deyiləm, Sənan.

Sənan: Getsək, yaxşı olmazmı? Daha gec olur.

Xatirə (Sənanın qarşısına keçir): Sənan, əgər bir məcrada su yoxdusa, ona çay demək olarmı? Əgər günəş hər səhər doğulmasa, dünyanın üzü gülərmı? Əgər şam pərvanəsiz əriyirsə, onun nə mənası var?

Sənan: Xatirə, mənə bu sualları gecənin bu vaxtı niyə verirsən, anlamadım. Bəlkə, yuxusuzsan, hə? Yatıb, dinlənsən....

Xatirə: Ehh, Sənan, bax mən indi susuz məcra, günəşsiz dünya, pərvanəsiz şam kimiyəm.

Sənan: Xatirə, bu şairənə sözlərində nəşə gizli bir mətləbmı var? Yoxsa son günlər taleyində nəşə dəyişiklikmi?

Xatirə: Off, münasibətlər qarşılıqsız, sevdalar tərəfsiz, eşqlər təkqanad olanda həyat necə də dəyərsiz olur.

Sənan: Hələ də anlamağa çalışıram səni.

Xatirə: Sənan, mən bir oda düşmüşəm ki, o odu söndürməyə yalnız bir kəsin gücü çatar. Mən bir bələdayam ki, bu bələnin zülməti cəhənnəmi belə qorxuya salar. Mən sevirəm...

Sənan: Bunu açıq desənə, sevmək gözəldir. Kimdir o bəxtəvər?

Xatirə: Düzdür, sevmək gözəldir, amma sevildikdə, yaşamaq gözəldir, amma başa düşüldükdə. O ki qaldı bəxtəvərə. Həmin bəxtəvər sənsən ki, xoşbəxtliyini və səadətini məndən əsirgəyirsən.

Sənan: Necə? Məəən? Ola bilməz, bu cür düşünə bilməzsən, Xatirə!! Mənim ki Könülü sevdiyimi bilirsən...Yoxx, çıxar bunları ağılından. Sən ürəyi olmayan birindən ürək istəyirsən..Mən öz qəlbimi çoxdan Könülə vermişəm. Bu mümkün olası iş deyil. Gedək, Xatirə, daha səni dinləmək istəmirəm...Eşqimizi bilə-bilə...

Xatirə: Sənan, Könül səni mən qədər sevə bilməz. Həm də Könüllə sənin izdivacın mümkün deyil.

Sənan: Niyə? Bizə nə olub ki, ölsək belə, bu sevgidən vaz keçmərik.

Xatirə: Sənan, hələ xəmir çox su aparacaq, sonda sənə qalan mən olacağam. Səni sevirəm (sarılmaq istəyir).

Sənan (kənara çəkilərək): Xatirə, ağzındakı nədisə çıxar, açıq danış. Mən heç vaxt sevgimi ayaqlar altına atmayacağam. Bütün dünya ilə mübarizə aparmalı olsam da, əsl eqşimə qovuşacağam. Sən məni tanıya bilməmişən.

Xatirə: Könül qardaşım Bəylərin köbəkkəsmə adaxlısıdır. Bəylər gələnkimi tezliklə toyunu edəcəklər.

Sənan (hiddətlənir): Belə rahat danışma! Fələyin saydığından xəbəriniz varmı? Bu dünyanı Bəylərin başına uçuraram, amma bu işin olmasına imkan vermərəm.

(kiçik bir sükut çökür, Xatirə Sənanın qarşısında dayanıb, əlini onun yaxasında gəzdirir)

Xatirə: Həm məni seçsən, uduzmazsan. Bax evim, sərvətim və bununla yanaşı bütün bu gözəlliyimin sahibi sən olarsan. Ömür boyu səni sevər, eşqinə sadıq qalaram.

Sənan (kinayə ilə): Bəh-bəh. Sədaqətdən danışana bax. Sənin gerçək üçünü indi tanıdım. Könül haqlı imiş. Sən hər fürsətdə məni əldə etməyə çalışmışan. Mənsə səni səmimi bir xanım kimi bilmişəm indiyə qədər. Sən demə, qoynumuzdakı ilan bir gün bizi çalmağa səy eədəcək. Əfsus, min əfsus!

Xatirə: Mənim ondan nəyim kəsirdi, hə? Gözəlliyim, var-dövlətim. Məni görməyib də bir bağbanın qızınımı görürsən? Ondan sənə nə fayda? Quru canından savayı heç nəyi yoxdur.

Sənan: Bəli, o bağban bağında gül bəsləyib, sənin atansa şeytan! Bəlkə də, sərvəti yoxdur, amma qeyrəti var, isməti, arı var. Mən onunla ilk dəfə qarşılaşanda onun utandığından yanağı tərlemişdi. Sənsə mənə sərvətini nişan verib, sevgimi pulla almaq istəyirsən. Bəs sənin üçün? Sənin üçün fərq etməz, bu gün pinəçi Məhəmmədin oğlu Sənanı puluna qul edərsən, sabah da mülkü başından aşan bir kimsənin qulu olarsan. Çıx get, dəf ol burdan!

Xatirə: Sənan, bu sözlərlə səndən keçə bilmərəm, nə olur olsun sən mənim olacaqsan, mən də sənin (sarılıb öpmək istəyir).

Sənan: Dəf ol dedim, sənə, axmaq!

(Əsəbi bir halda Xatirənin üzünə bir şillə vurub kənara itələyir və cəld gedir. Xatirə ağlayır, gəldiyi çığırla evə qayıdır)

PƏRDƏ SALINIR

II PƏRDƏ, II ŞƏKİL

(Bir tərəfdə Zeyqəm bəyin möhtəşəm evi görünür. Geniş bir salon. Dəbdəbəli əşalarla bəzədilmiş otaqlar. Zeyqəm... Qarşısında pürrengi çay. Bəsti xanım fikirli halda dayanmış. Qapı açılır)

Xatirə: Ana, ana!! Gərək müjdəmi verəsiz...Ata, ata, bilirsən, mən müjdəmi istəyirəm.. Bəylər zəng vurub ki, artıq vağzaldadır, gəlir.

Bəsti: Qızım, müjdəni verərik, indi get, atanla bir az danışmaq istəyirəm. Qardaşın qapıdan girən kimi, gələrsən mənim yanına.

(Xatirə “yaxşı” deyib çıxır, amma qapının arxasında gizlənilib onları dinləməyə çalışır)

Zeyqəm: Bəsti, bu nədir? Elə bil ki gözlərinə duman çöküb, bağışlarında yüz illik iztirab var. Nə olub, səni bu qəmə qərq eləyən nədir?

Bəsti: Kişi, Könülü istəməyə gedəndə çox böyük ümid və istəklərlə getmişdim. Sanki dünyanı mənə verəcəkdilər. Axı həqiqətən də, Könül çox gözəl, səmimi, hər şeyin yerini bilən qızıdır. Onu oğluma almaq mənim üçün çox böyük sevinc idi. Arzularıma, xəyallarıma uyğun qızıdır. Amma...

Zeyqəm: Amma nə??

Bəsti: Zaman qardaş sevincli görünsə də, Dünya ilə Könülün üzündə bir nisgil var idi. Bunu ancaq analar anlaya bilər. Görünür, bizim bilmədiyimiz nəşə var. Könülü könlüsüz gördüm. Görünür, həyatında başqası var və təbii ki, onun kim olduğunu da anasından gizləməyib. İkisinin eyni təbəssümdə olması bunu aydınca deyirdi.

Zeyqəm: Bunun fərqi nə varmamışam, amma Könül Bəylərlə beşikkəsmə adaxlıdır. Dünya dağılsa olar, amma gərək onların toyu ola. Bizim verdiyimiz söz kala pambığı deyil. Heç kim bu qərarı sındıra bilməz. Biz ulularımızın yolu ilə gedirik. Adətimiz necədir elə də olmalıdır. Könülün beşiyinə öz əllərimlə kərtik asmışam. İndi onu başqasına gəlin olmasına razı ola biləməyəm. Dünya dağıla bu olmaz!

Bəsti: İki gündən sonra toydur. Bütün hazırlıqlar da görülüb. Bəs evinə bir gözüyaşlı gəlin gətirmək Allaha xoş gedəcəkmi?

Zeyqəm: Mənə heç dəxli yoxdur, on beş yaşına kimi ona hədiyyələr göndərmişəm. Onun yolunda tökdüyüm pullar nə olacaq hə? Yoxsa etdiyim yaxşılıqlar puç və mənasız imiş. Elə dilə gətirmək yaxşıdır. Yadındamı, bir dəfə zaman oğluna toy edəndə ona nə qədər köməklik edib, yaxşılıq göstərmişdim. Ona görə də heç o da bu sözü sındırmaz.

Bəsti: Kişi, Könülü sənə satmayıblar ki? Qızcığazın ,bəlkə, ürəyi başqasındadır, o bizim övladımıza necə həyat yoldaşı olacaq?

Zeyqəm: Bəli, elə satın almışam. O ki qaldı onun nə hüququ? Evin kişisi Bəylər olacaq. Mənim oğlum səfiləkdən uzaq olub daha sakit bir həyat yaşayacaq. Çünki Könül çox sakit bir qızıdır, evinin, ərinin müti qadını olacaq.

Xatirə(qapının arxasında): Halal olsun ata, halal olsun.Yaxşı fikirdəsən. Səni heç kim öz fikirindən döndərəməlidir. Hələ anama bax! Elə bil ki dünyada bundan başqa adam qalmayıb, nəyinə lazımdı, ay arvad? Hə, bilsə ki, mənim könlüm Sənandadır, bəlkə, belə danışmaz. Amma, yox, yox, elə anam əvvəlin ürəyiaçığıdır. O zaman da deyirmiş ki, uşaqları adaxlı edib dərdə düşməyək. Amma atamın sözü söz olub. Deyib də. alıb da.

Bəsti: Bilirsən, əgər mənim dediyim kimidirsə, bu işin axırı yaxşı olmaz. Yadındamı, bizim aşağı döngədə yaşayan qonşumuzun qızı?

Zeyqəm: Hə, yadımdadır, nə olsun ki?

Bəsti: Öz istədiyinə verməmişdilər, o da toyuna bir ay qalmış qoşulub öz sevdiyinə qaçmışdı. İndi ata-anası nə qədər çalışsalar da, kürəkən barışıq vermir. Oğul tapmaq istəyib, amma qızlarını itirmişdilər.

Zeyqəm: Eee, sən də. Bunların ki toyuna az qalıb, iki günə nə olacaq ki?

Bəsti: Nə bilim, elə bütün günü ürəyim narahatdır. Düşünürəm ki, ondan da betər hadisə üz verə, bu yaşımızda pərişan olaq. Allah axırını xeyir eləsin.

(Bəsti xanım qalxıb çayları yeniləmək üçün gedir. Xatirə də qaçıb digər otaqda gizlənir.)

Xatirə: Hə, əziz rəfiqəm, sən də hazırlaş, hazırlaşırıq toyunu tutaq. Bu toy, sənə bildiyin toylardan deyilaaa. Necə də sadələvhsən, mən danışanda elə diqqətlə qulaq asırsan ki, elə bil birinci sinif şagirdi müəllimini dinləyir. Daha bilmirsən ki, bu ürəkdə sənə qarşı nə qədər nifrət oxları var. Mənə də Xatirə deyirlər: indiyə qədər bir istəyim yerdə qalmayıb. Nəyi arzulamışamsa, ona çatmışam. Şirin dillərimin şərbətinə uyub acı həqiqətlərimi dadacaqsan, Könül. Sənən məni seçincə sən də fələyin amansız dərdlərinə düşəcəksən. Və bir gün gec olacaq: artıq Sənən mənim olacaq, mənim (istehza ilə gülümsünür).

(Bir azdan qapı döyülür. Bir-iki polis nəfəri qapını döyür. Bəsti xanım qapını açır. Polis nəfərlərindən biri Bəylərin dəmiryolu vağzalında dava saldığını və indi ifadəsi alınmaq üçün polis şöbəsinə aparıldığını deyir. Ananın ürəyi narahat olur, bayqın halda yerə sərilir.)

Nəriman: Xanım, oğlunuz vağzalda xuliqanlıq edib. Gərəkdi ki, yoldaşınız bizimlə şöbəyə qədər gedə.

Rafiq: Rəis dedi ki, əgər valideynləri gəlsə, onu zaminə buraxa bilərik. Əks təqdirdə, hadisəni törədən haqda daha ciddi araşdırmalar aparılacaq. İndiki və bundan qabaqki yaşayışı haqda məlumat toplanılacaq.

Zeyqəm: Allah sənə lənət eləsin. Sakitcə evinə gəlsəydin, olmazdı sanki. Yaxşı, yaxşı, bu dəqiqə gəlirəm gedək. Gözləyin.

(Zeyqəm otağa keçir, “cibini” doldurub çıxır. Polislərlə birgə gedir. Rəsi “görür” və oğlunu götürüb gəlir. Rəis tərtib olunmamış protokollara baxıb gülür. Kefi sazılır, qarnını ovuşdurur)

Pərdə salınır

II PƏRDƏ, III ŞƏKİL

(Zamanın kiçik barırlarla əhatələnmiş bağ evi görünür. Hər tərəf gül-çiçəkdir, güllərin ətri aləmə yayılır. Arif, Könül və Gülnar ağ çiçəklər açmış badam ağacının dibində bardaş qurub söhbət edirlər)

Könül (bir bənövşəni oxşayaraq): Gözəl bənövşəm, ətirli gülüm. Sanki Allah səni yaradıb ki, bu dünyada yalnız boynubükük olan mən olmayım. Sən də mənim kimi boynubükük qalmısan. Taleyimiz eyni, sadəcə, qismətimiz fərqlidir. Sən bakirə bir gülsən; ömrün bitəcək, solub gedəcəksən. Mənsə sevmədiyim bir insanın əllərində külə dönəcəyəm. Sən qönçələnən gündən sevildin, mənsə hələ qönçələnmədən iki mühafizəkarın güdazına getdim. Düzdü, bu işin bir tərəfindən də atam tutub. Ax, ata, axxx!! Məgər insan bu qədərmi amansız qərar verir. Buyur, indi bu qərarın sənənin bu gül balanı hər an bir az da solduracaq, hər gün min dəfə öldürəcək. Mən ki Sənanı sevirəm, sevdiyinin ürəyində yaşayan bir insan, sevmədiyinin qollarında necə yaşayar? Məni bircə anam anlayır, ondan gizlinim yoxdur. Amma yazıq anacığım nə etsin? O da öz ərinə hörmətlə yanaşmağa çalışır. Amma bənövşəm, bir də o var ki, Sənan bu hallarla sadəliklə razılaşmaz. Düzdü, bu aralar gözümə az dəyir, amma yəqin ki, nəşə fikirləşir.

(Arifin əlinin çiyinə dəydiyini görüb səksənir. Arif və Gülnar Könülün yanına gəlmişlər)

Arif: Bacı, yenə niyə ağlamısan? Bu sonlardan sənə nə olub?

Gülnar: Arif, heç mənə də demir. Mən hey baxıram ki, bacım ağlayır. Səbəbin soruşanda da deyir ki, heç nə olmayıb. Axı heç

nə olmayan ağlamaz. Madam ki ağlayırsan, deməli, bir səbəbi olmalıdır.

Arif: İndi evdən çıxanda anam da atama nəsə deyirdi. “Könül, Könül” sözlərini eşitdim, amma nə olduğunu bilmədim. Bu aralar anam da təbəssümündə qəm gəzdirir. Həmişəki kimi deyil, adama qısa cavab verməklə keçib gedir.

Könül(titrək səslə): Canlarım, bir Allah bilir ki, sizi dünya qədər istəyirəm. Amma elə buna görədir ki, sizi də öz kədərimə şərikin etməyə istəmirəm.

Arif: Bir açıb desən, nə olub, bəlkə, bir xəyimiz ola. Yoxsa gizli saxlasan, həm sən özün, həm də biz çox üzülərik. Açıb dedinmi, hamımız rahat olarıq. Axı nə olub?

Könül (üzünü hər ikisinə tutub): Sizə qurban, narahat olamayın. Allah böyükdür, dərdi veribsə, dərmanını da veribdir. Gözləməkdən başqa çarəmiz yoxdur, axı zaman ən böyük çarədir.

Gülnar: Bacım, bəzən zamanın ədalətsiz qərarları da olur: (qəmli təbəssümlə) atam Zamanın qərarları kimi. Niyə o vaxt bu işi tuturdu ki, indi də qızı qəm içində yaşasın? Şükür Allaha ki, gözəl-göyçək qızsan. Məgər evdəmi qalacaqdın? Sənə ərimi tapılmayacaqdı?

Arif (üzünü Gülnara tutur): Gülnar, bu da alın yazısıdır, necə olacaqsa, olacaq. Fələk ki bizim sözüməzə baxmaz. Əlbəttə, biz bacımıza xoş gün arzulayırıq, amma görünür, elə danışmaqdan başqa əlimizdən heç nə gəlmir (əlini Könülün boynuna salır). Darıxma bacı, yaşayıb, görmək gərək. Biz həmişə sənin yanındayıq...

(Dünya xanım narahat baxışlarını ərinə dişmiş, sakitcə baxır. Zaman da toy haqqında düşünür)

Zaman: Əcəb vaxtı gəlib qızı istədilər. İmkanımızın bu yox vaxtı toyun necə keçirəcəyik: ora xərc, bura xərc. Oğlanın toyunda Zeyqəmə ağız açdım. Nə olsun dostumdur, adamda da gərək bir üz ola da. İndi gedib kimin qapısını döyüm ki, mənə toy üçün pul-para lazımdır. Adam məttəl qalır.

Dünya: Zaman, düzdü, bu söz verilib, gərək tutula, amma mənəm Bəylərdən heç gözüm su içmir. Hamı haqqında pis danışır: gah deyirlər, gününü qumarxanalarda keçirir, gah deyirlər küçələrdə soyğunçularla gəzir. Bəzi adam da deyir, bir məzlumu bıçaqla vurub ki, pulunu götürsün, o da ki əlindəcə ölüb.

Zaman: Belə qara-qara danışma, sən Allah. Hərə bir söz deyəcək, hərə bir cür bəzəyəcək, sən də bunlara baş qoşub ürəyini sıxma.

Dünya: Qorxuram, qorxuram. Niyə də qorxmayım? Sabah, birisi gün gəlib Bəyləri tapsalar, onu öldürsələr, mənim qızım necə olacaq, hə?? Qisas ki qiyamətə qalmaz, hökmən, tapıb hesab soruşarlar. Ondan sonra ömür boyu gözü yaşlı yaşayarıq.

Zaman: Dedim ki, belə bədgüman danışma. Allaha xoş getməz.

Dünya: Allaha xoş getməz deyirsən, amma el iş tutmuşuq ki,...

Zaman: Nə var axı tutduğumuz işdə? Elin adətidir də. Bəyəm bu ənəməni biz yaratmışıq? Bu adət bizə Dədə Qorquddan qalıb. Biz də onlara hörmətlə yanaşmalıyıq, babalarımız hansı izi bizə saxlayıbsa, biz də o izlə getməliyik. Bizim bu qərarımızı hamı bilir. Əgər bu iş alınmasa, elin tənəsindən gərək yerə girəm.

Dünya: Kaş elə mən yerə girərdim, Könülü dünyaya gətirincə, özüm dünyadan köçərdim. Allah məni öldürsün, Allah məni öldürsün!

Zaman: Dünya, sən ki qızın ailə quracaq, Bədir artıq bu qədər gileyli damışmağın. Sən indi gülməli, sevinməlisən. Əksinə, üzündən düşən min parçadır. Hələ Allah qismət eləsin, bəlkə, gələn il, o biri il baba-nənə olacağıq. Bunun nəyi pisdi?

Dünya: Ehh, kişi. Sənin bu arzularını mən Könülü beşiyə qoyandan arzulayıram. Məgər bir ana qızının xoşbəxtliyini istəməzmi? Balalarımız dünyaya gələn gündən onlara südüm qarışıq ruhumu içirmişəm. Yuxusuz gecələrimdə belə usanmamışam bala zəhmətindən. Səhəri kirpiyimlə açmışam, amma uşaqların üstünün açılmasına razı olmamışam. Nə vaxt oyandı? Nə vaxt yatdı? Nə vaxt yedi-içdi?-deyib qayğılarını çəkmişəm. İndi mən fidanımın bir xeyirsizə qismət olacağına necə yanmayım. Könül ki Bəyləri...

Zaman: Sən nəyə başqa cür danışırısan, hə, hə, nəə?? Könül Bəyləri nə??

Dünya: Bilirsən ki, mən həmişə sənə bağlı ömür yoldaşı olmuşam. Heç vaxt səndən sirrimi gizləməmişəm. Hər günümdə sənə sığınmışam, səndən təsəlli almışam. Amma bu gün sən mənim üçün təsəlli verəcək vəziyyətdə deyilsən, çünki...

Zaman: Sözü istiqamətini dəyişmə! Könül ki Bəyləri nə??

Dünya: Hə, daha bu sirri ürəyimdə saxlayacaq qədər taqətim yoxdur. Ölsəm də, gərək bunu deyəm: Könül Bəyləri sevmir, Sənanın sevir.

Zaman: Sənan?? Sənan kimdir? O, hardan çıxdı? Bunu mənə niyə əvvəlcədən deməmisiniz?

Dünya: Nəyini deyək, sən ki canından keçib, sözündən keçməyən adamsan. Bu xasiyyətin qızımızı bədbəxtliyə sürükləyəcək. Buna necə göz yumacaqsan, hə, necə?! (ağlayır)
Zaman: Mən Sənan-mənan bilmərəm. Qız Bəylərə gedəcək bu qədər!

(Dünya xanım için-için ağlayır. Zaman pəncərəyə tərəf yaxınlaşıb əsəbi halda pəncərədən baxır)

Pərdə salınır

III PƏRDƏ, IV ŞƏKİL

(Toy-büsat qurulub. Qohum-qardaş hamı Zeyqəmgilə axışır. Bəylər axşamçağı geyəcəyi bəy libasını seçmək üçün dostları ilə geyim mağazasına gedib. Könül bəzəmək üçün salona aparırlar. Sənan və Vəfadar hazırlıq görürlər)

Vəfadar (təzə yazdığı qəzəli oxuyur):

Bağlandı sərəsər ala gözlü yara qəlbim,
Döndü gözəlin eşqi ilə gülzara qəlbim.

Bir zərrə qəm etməm nigarın vəslinə çatsam,
Qorxum mənə yar olmaya qismət, dura qəlbim.

Gər cananı əğyarilə görsəm belə xürrəm,
Bir anda olar min para yarsız yara qəlbim...

Sənan: Bu sözləri gözümdənmi oxuyursan, dostum? Yoxsa sən də ürəyin mənə kimi nisgillə doludur, şair? Bəlkə, sən həyatını kənara qoyub mənim həyatımı yaşayırsan?

Vəfadar: Bəli, sən bu acılı əhvalını yaşamamaq mümkün deyil. Əlbəttə, şairlər minlyonların həyatını yaşayar. Bir də ki axı sən mənim dostumsan. Uşaqlıqdan bir yerdə böyümüşük: hər sirmimiz bir olub.

Sənan: Hazırsanmı?

Vəfadar: Mən hər zaman hazırım, gedişimizin qayıdışı olmasa belə. Bilirsən, Sənan, bəzən Allaha üsyan edirəm.

Sənan: Niyə, adam gərək Allaha üsyan etməyə. Sən ki onun ən yaxın bəndəsisən.

Vəfadar: Orası düzdür, amma bu ürək ki var, gərək onu Allah hər insana verməzdi. Bir ürəyin ki içi sevgi, məhəbbət əvəzinə nifrətlə dolu ola, bir ürək ki yalnız özü üçün döyünə, daha o

ürək nəyə laımdı, hə??

Sənan: Düzdü, əzizim. Amma mübarizədən də əl çəkmək olmaz. Elələrinə qarşı mübarizə aparmalı. Vəfadar, bunlar ki bizim eşqimizi heçə sayıb belə toy-büsat qurublar. Gərək o şadlıq evini bunların başına yıxaq. Mən günlərlə az-susuz yaşaya bilərəm. Tay-tuşumdan kəm geyinib, az dolanaram, amma məhəbbətimi kiminsə ayaqları altına atmaram. Bizi ayıranlara gərək elə toy tutaq ki, bəşər durduqca o toydan danışsın. Mən Könülsüz yaşaya bilmərəm, heç vaxt! Heç vaxt!

Vəfadar: Ürəyini sıxma, sən də eşqində bir pərvanəsen, sevəcəksən də, yanacaqsan da. Nə tədbir tökmüsən, bu gün necə etməliyik, mənim işim nə olacaq?

Sənan: Hə, bu gün saat altıda Könülü şadlıq evinə aparacaqlar. Qarşımızda bir neçə saat var. Xəbər tutmuşam ki, günortadan sonra Könülü gözəllik salonuna da aparacaqlar. Əgər Bəylər aparsa, işimiz bir az çətinləşəcək. Yox əgər Ariflə getsə, o zaman daha yaxşı.

Vəfadar: Bəs sonra?

Sənan: Sonra qızı qaçırırıq xalamgilə, xalamgil burdan üç-dörd saat qədər aralıda yaşayırlar. Bizi tapana qədər sabah olar. Sabah da bizi heç kim ayıra bilməz. Ayırmaz da.

Vəfadar: Bəs Bəylər aparsa?

Sənan: O zaman bısaq sümüyüə dayanar, daha qana-qan olar. Hər şeyi gözə almışam, yoxsa qorxursan?

Vəfadar: Mən?? Ha-ha-ha!! Şairlər qorxmaz, şairlər daha çılğın olur. Əksinə bu hadisədən sonra sizin eşqinizi ifadə edəcək bir gözəl əsər də yazaram. Ölümdən qorxmuram, çünki şairlərin əsl ömrü öldükdən sonra başlayır.

Sənan: Qalx o zaman, oturmıq vaxtı deyil. Sonra qəzəli tamamlayarsan. Babamdan qalan bir ov gülləsi var. Onu da götürmüşəm. Yeri gəlsə, Bəylərin alnından vuracağam.

(Hazırlıq görüb evdən çıxırlar. Arif, Mələk və Könül salona gedirlər. Salonun qapsının yanında kimsəsiz bir uşaq var)

Könül: Ax, zavallı qızcığaz. Görəsən niyə bu hallara düşüb ki?

Mələk: Allah ona kömək olsun, gəl, canım, gəl. Belə gündə ürəyini sıxma.

Könül: Məgər ürəyim sevinclə doludur? Kaş mən də o dilənçi qızın yerində olardım, amma sevmədiyim insana getməzdim (dilənçi qıza yaxınlaşır).

Nurtac: Allah rızası üçün kömək edin. Allah sizi murazınıza çatdırsın, bu kimsəsiz qıza yardım edin. Bir çörək pulu verin, ay bacı. Alla sizi sevdiyinizə çatdırsın. Amin, Amin, ya Allah...

Könül: Sən niyə bu hallara düşmüşən quzucuq? Sən kimsən? Səni dilənməyə vadar edən nədir? Bir anlatsana. Sənin ki indi məktəbə gedib dərs oxumalı vaxtıdır.

Nurtac: Bacı, biz keçən ilə qədər Moskvada yaşayırdıq. Şkolaya da orada başlamışdım. Atam hər gün içib evə gəlirdi. Məni, anamı döyürdü. Özü bir yana bir də Bəylər adı əmi var idi. həmişə onunla gəzib-dolanırdı. Atam ona “zemlyak” deyirdi həmişə.

Könül: Hə, ağıllı qız, sonra?? Sonra nə oldu?

Nurtac: Bir gün atam evdə yox idi. Atam evdən çıxandan sonra həmin əmi bizə gəldi. Divanda oturub, çay istədi...

Mələk: Ay Könül, axı yubanırıq. Çatdıra bilməyəcəyik.

Könül: Dur hələ, bir az səbrin olsun. Hə, gözəl, sonra nə oldu?

Nurtac: Anam çay gətirəndə mən o biri evin qapısının arasından baxırdım. Birdən əmi anamın əlindən yapışib çəkdi. Divana oturtdu. Atamsa gəlib onları elə görəndə, dalaşdılar. Bəylər əmi atamı da, anamı da bıçala öldürdü. Məni də götürüb bir axmaq kişiye satdı. İndi məni o diləndirir.

(Könül məyus olur. Mələk onu çəkib salona aparır)

Zaman (narahat halda): Arifgil harda qaldı? Bir qızın bəzənməsi bu qədərmi çəkir? Çox az qaldı, bir azdan maşınlar qarıya dayanacaq. “Hələ gəlin salondadır, gedin bir azdanmı gəlin” deyəcəyik? Olmaz axı.

Dünya: Düzü, mən də çox nigaranam. İçimdə bir qara qorxu var.

Zaman (Zaman pəncərədən boylanır): Yenə başlama.

(Arif hövlnak daxil olur)

Arif: Ata, ata, durma gəl. Gəl gedək. Könülü gözləyərkən Mələk gəlib dedi ki, gözləməyim.

Zaman: Necə yəni, niyə gözləməyəsen?

Arif: Hə ata, Könül Sənan adlı biri ilə qoşulub qaçıb.

Zaman: Nəə, bu ola bilməz. Biabr olduq! İndi mən Zeyqəmə nə deyəcəm hə? Nəəəə??? (qəşqırır). Bəs səni niyə ora göndərmişik? Bacını qaçırıblar, müdaxilə etməmişən. Belə də şey olar?

Arif: Ata, mən günahsızam. Nə edim, salonun arxadan qapısı var imiş. Ordan çıxıb. Görünür qabaqcadan sözləşibləmiş.

Dünya: Allahım, sənə şükürlər olsun. Bu bladan qızımı qurtardın, inşallah, daha çətinlik çıxmaz.

Gülzar: Ana, elə yaxşı oldu, Könül Bəyləri sevmirdi. Oxayyy!!

Dünya: Kəs səsini, bu dəqiqə atan eşidib bizi danlayacaq. Kəs!

(Bu dəm maşınların fit səsi eşidilir. Bəylər toy libasında. Gəlinə versin deyə kimsə bir dəstə gül vermək istəyir. Bəylər almır. Əli boş gəlir. Yanında da özüsəyaq dostlar. Xatirə hamıdan qabaq qaçır)

Xatirə (həyəcanla): Nəəə? Könül qoşulub qaçıbmı? Ola bilməz. Bu olmamalıdır (ürəyi keçir uzanır yerə).

Bəylər (hiddətlənir): Mən bu dəqiqə o axmaqları tapıb hədlərini bildirərəm. Mənə də Bəylər deyərlər. İndiyə qədər mənim ovumu əlimdən alan anasından olmayıb. Tapıb ikisini də cəhənnəmə göndərməsəm, adımı dəyişərəm. Çəkilin kənara, çəkilinnnn (bağırır və bir dostu ilə maşına minib salona tərəf gedirlər).

Nurtac: Qatil, qatil, sən qatilsən. Anamı sən məhv etdin, atamı sən öldürdün!

Bəylər: Kəs səsini, küçük! Əcəlin gəlməsin. Sən bayaqdanmı burdasan? Bura bir gəlin gəlmişdi. Onu yerini desən, sənə çoxlu pul verəcəyəm.

Nurtac: Sən qatilsən. Könül bacımı bir oğlanla getdi. Onları tapa bilməzsən. İndi onlar gözdən itmişlər və sənə kimi murdar bir insanın əlindən çıxıb qaçmışlar (Bəylər Nurtaca bir şillə çəkib itələyir, dönüb gedir).

(Şəhərdən aralıda bir meşəlik var. Bir yaşıl ağacın dibində Sənan və Könül. Bir az uzaqda Vəfadar dayanıb. Silahını əlində oynadır).

Sənan: Hə, Könülcan. Deyirdin bəlkə səni o səfilə təslim edəcəyəm? Onda gərək mən daha öləm. Çölə bayıra çıxmayam. Sən mənim bir dənəmsən, ömrümün günəşisən, evimin nuru, övladlarımdan anası olacaqsan.

Könül (ağ gəlinlikdə sarılır): Sənan, mən bu paltarla yalnız sənə qismətini olamlı idim. Şükür ilahiyə. Bizi ayırmadı. Amma anam üçün çox nigaranam. İndi hökmən məni düşünüb ağlayır, atam pərişan olub. Amma bəlkə də, anam sevincdən ağlayır. Axı hansı ana balasının xoşbəxtliyini istəməz? Artıq sən varsan, yanımdasan. Heç nədən qorxmuram. Gedək, uzaqlaşaq

buralardan. Bir müddət gözə görünməyək. İndi o səfil mütləq bizim arxamızca düşüb.

(Bəylər Sənangilin izini tapıb. Dostu ilə onlara yaxınlaşır və silahını çıxarır)

Bəylər: Həə, elə bildiniz məndən qoşaqsınız? Dünya o qədər böyükdü ki, sizi tapa bilməyim? Siz quş olsanız belə mənim əlimdən uçub gedə bilməzsınız. Mən sizin kimiləri çox görmüşəm. İndi sizi cəhənnəmə vasil edərəm, aqlınız başınıza gələr. Xa-xa-xa!

Sənan: Bir kişiliyin olsaydı da, sevmədiyini biri ilə ailə qurmasaydın. Adam istəyi olmayan bir qızla evlənməz. Bir maraqlanardın. Biz illərdi bir-birimizi sevirik. Həyat yoldaşın olacaq xanımla maraqlansaydın. Onun mənə olən məhəbbətini duymuş, bilmiş olardın.

Bəylər: Məhəbbət?? O nədir elə? Uşaqsan, uşaq? Mən yüzlərlə məhəbbəti pul ilə almışam, yüzlərlə sevgini qumarda uduzmuşam. Mənim üçün insan qanı sudan ucuzdu. Sən gərək başını qoç başılma vurmazdın.

Sənan: Mən də sənə kimi çox meşşanlar görmüşəm. Heç biri həyatdan kam ala bilməyib. Sənə üçün nəinki sevgi, məhəbbət, hətta ata-ana istəyi də yoxdur. Sən ancaq kiminsə qüruru ilə əylənməyi, kimisə könül əyləncəsinə çevirməyi xoşlayarsan. Rəvamıdır belə bir mələk sənə kimi iblisə qismət ola. Buna mən izin verməyəcəm. Qan bahasına olsa belə.

Bəylər: Bu dəqiqə sənə qanını da, canını da alaram, daha baha olan heç nəyin qalmaz. (Üzünü Könülə tutur) Könül də mənim adaxlımdır, mənim olacaq, vəssalam! (silahını tuşlayır Sənana tərəf. Atəş! Könül qabağa keçdiyindən sinisindən yaralanır)

Sənan: Könülllll??? Gərək bunu etməzdin...Niyə özünü mənə fəda etdin, Könül??

(Silahını çıxarır, Bəylərin alından vurur. Yuska da Sənanın sağ çiynindən vuranda Vəfadar onu arxadan yerə sərir)

Vəfadar (tələş içində): Ax, Sənana, ax! Niyə bu müsibətlər sənə başına gəldi? Dünyada xoşbəxtlik, səadət dura-dura niyə qanlar töküldü? Zavallı, bir zaman başını Könülün dizlərinə qoyub saatlarla ona sevgi nəğməsi oxuyardın. İndi niyə Könül sənə dizin üstə mələk kimi uyuyur? Sənə nə oldu qardaşım, sən qan itirirsən. Siz ölməyəcəksiz, yox bu ola bilməz!

Sənan (güclə nəfəs salır): Dur, Vəfadar, dur vəfalı dostum, dayan, qoy son sözlərimi, vəsiyyətimi edim. Nəfəsim azalır. Könülü sevmək qədər gözəldi onunla birgə can vermək. Qismətimiz budur. Dünyanı qarğımalı, bədxah insanları qarğımalı. Bu dünya zalımın əlindən cüt əlli tutan, məzluma

çörəyini daşdan çıxartdıran dünyadı. Bu dünya nakəsləri qoruyan, qəlbisafllara divan tutan dünyadı. Səndən iki xahişim var: silahını mənə ver, silahda məniməl izim olsun, qoy səni polislər tutmasın, ikincisi, bizim eşqimizə bir nəğmə qoş, bir şeir yaz. Qoy o nəğmə dildən-dilə düşsün, nəşildən nəşilə yayılsın.

Həyatımızı doya-doya yaşamadıq, barı dildə-dodaqda, ürəkdə yaşayaq. Sevənlər ölmür, Vəfadar, sevənlər öləndən sonra yaşayır, dirilir. Bizi şeirlərində yaşat, qardaşım! Yaz nəğməmizi, oldumu, yaz, yaz. Və bizi elə burada dəfn et...elə bu yaşıl ağacın dibində, bir məzarda (səsi qırılır, gözü yumulur).

(Vəfadar dostunun qarşısında ah çəkər, nalə edir. Bəylərin ardınca tökülüşüb gələn qohum-əqraba bu gəncləri qan içində görüb havar-həşir salırlar...)

PƏRDƏ SALINIR